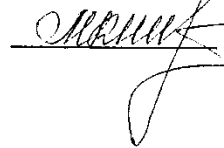

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор КЗ «Луцький НВК
«Гімназія №14 імені
Василя Сухомлинського»
Луцької міської ради
Волинської області»

 М.М. Кардаш

**Освітня програма
комунального закладу
«Луцький навчально-виховний комплекс
«Гімназія №14 імені Василя Сухомлинського»
Луцької міської ради Волинської області»
(II-III ступінь)**

Схвалено педагогічною радою НВК
протокол № 10 від 30.08.2018р

Розділ І. Загальні положення освітньої програми

Освітня програма комунального закладу «Луцький навчально-виховний комплекс «Гімназія №14 імені Василя Сухомлинського» Луцької міської ради Волинської області» для ЗЗСО II-III ступенів (базова середня освіта та профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти та профільної середньої освіти (далі - освітня програма) окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натепер подані в рамках навчальних планів (таблиці №3, №8, №10 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №405, таблиці № 2,3 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №408, таблиці № 17,19 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №406);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблицях 1,2,3; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Розділ II. Базова середня освіта (II ступінь)

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-5 класів гімназії (5-9-х класів закладів загальної середньої освіти) складає 5845 годин/навчальний рік: для 1(5)-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 2(6)-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 3(7)-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 4(8)-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 5(9)-х класів – 1260 годин/навчальний

рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах школи II ступеня (далі –навчальний план). Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову. Документ містить навчальні плани для ЗЗСО з українською мовою навчання.

Навчальний план для 1-А,Б,Г, 2-А,Б,Г класів складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №405, таблиця №10.

Освітні галузі	Предмети	1А	1Б	1-Г	2А	2Б	3А	3Б
<i>Інваріантна складова</i>								
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	2,5	2,5
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2
	Перша іноземна (англ.)	3	3	3	2	2	2	2
	Друга іноземна мова (німецька) або польська мова	2 н/п	2 н	2 н/п	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1	1	1	1
	Всесвітня історія				1	1	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1
Математика	Математика	4	4	4	4	4		
	Алгебра						2	2
	Геометрія						2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	2	2				
	Біологія				2	2	2	2
	Географія				2	2	2	2
	Фізика						2	2
	Хімія						1,5	1,5
Технології	Трудове навчання	2	2	2	2	2	1	1
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	2	2	2	2	2	2	2
	Хореографія	1	1	1	1	1	1	1
Разом		25,5+	25,5+	25,5	27,5+	27,5+	29+	29+
<i>Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації</i>		3	3	+3	3	3	3	3
Основи християнської етики					1			
Англійська мова					2	2		
Логіка			1					

Курс за вибором з математики «Розв'язуємо текстові задачі»	1		1		1		
Курс за вибором «Вибрані питання алгебри»							1
Курс за вибором «Риторика»	1		1			1	
Курс за вибором з трудового навчання						1	1
Курс за вибором з інформатики		1					
Індивідуальні заняття і консультації	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	28	28	31	31	32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)	28+3	28+3	28+3	31+3	31+3	32+3	32+3

В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Навчальний план для 1-В, 2-В, 3-В, 4-В, 5-В класів з поглибленим вивченням іноземних мов складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №405, таблиця №3.

Освітні галузі	Предмети	1В	2В	3В	4В	5В
<i>Інваріантна складова</i>						
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Перша іноземна мова (англійська)	5	5	5	5 (англ./нім.)	5
	Друга іноземна мова (німецька)	2	2	2	2 (нім./англ.)	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія		1	1	1	1
	Основи правознавства					1
Мистецтво	Мистецтво				0,5	0,5
	Музичне мистецтво	1	1	1		
Математика	Математика	4	4			
	Алгебра			2	2	2
	Геометрія			2	2	2
Природознавство	Природознавство	2				
	Біологія		2	2	2	2
	Географія		2	2	2	1,5
	Фізика			2	2	3
	Хімія			1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	0,5	0,5
	Фізична культура	2	2	2	3	3
	Хореографія	1	1	1		

Разом	26,5+3	29,5+3	31+3	31,5+3	33+3
<i>Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації:</i>	1,5	1,5	1	1,5	0
Образотворче мистецтво	1	1	1		
Індивідуальні заняття з біології				1	
Індивідуальні заняття і консультації	0,5	0,5		0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31	32	35	36
Всього (без урахування поділу класів на групи)	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

В межах галузі «Суспільствознавство» у 1(5)-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 2(6)-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Навчальний план для 4-А, 5-А класів з поглибленим вивченням української мови та літератури складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №405, таблиця №8. В 4-А класі 1 год. з вивчення фізичної культури і 1 год. з вивчення зарубіжної літератури передано на вивчення другої іноземної мови (нім. або польської). В 5-А класі 1 год. з вивчення фізичної культури, 0,5год. з вивчення мистецтва і 0,5 год. з вивчення основ здоров'я передано на вивчення другої іноземної мови (нім. або пол.).

Освітні галузі	Предмети	4А	5-А
Мови і літератури	Українська мова	2+2	2+2
	Українська література	2+1	2+1
	Перша іноземна мова (англійська)	2	2
	Друга іноз. мова (нім.) або польська мова	2	2
	Зарубіжна література	1	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5+0,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Правознавство		1
Мистецтво	Мистецтво	1	0,5
Математика	Математика		
	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	0,5
	Фізична культура	2	2

Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів	3,5-3,5	3-3
Разом	32+2	33+2
<i>Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації:</i>	2	1
Курс за вибором з української мови «Риторика»	1	
Консультація з математики	1	
Індивідуальні заняття з біології		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	35	36
Всього (без урахування поділу класів на групи)	32+2+2	34+2

Навчальний план для 4-Б, 5-Б класів з поглибленим вивченням математики складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №405, таблиця №8. В 4-Б класі 1 год. з вивчення фізичної культури і 1 год. з вивчення зарубіжної літератури передано на вивчення другої іноземної мови (нім. або польської). В 5-Б класі 1 год. з вивчення фізичної культури, 0,5год. з вивчення мистецтва і 0,5 год. з вивчення основ здоров'я передано на вивчення другої іноземної мови (нім. або пол.).

Освітні галузі	Предмети	4Б	5-Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Перша іноземна мова (англ.)	2	2
	Друга іноз. мова (нім.) або польської мови	2	2
	Зарубіжна література	1	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Правознавство		1
Мистецтво	Мистецтво	1	0,5
Математика	Математика		
	Алгебра	2+3	2+3
	в т.ч. лекційні заняття	3	3
	практичні заняття	2	2
	Геометрія	2+1	2+1
	в т.ч. лекційні заняття	1	1
практичні заняття	2	2	
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	0,5
	Фізична культура	2	2

Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів	3,5-3,5	3-3
Разом	32,5+2	34+2
<i>Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації:</i>	2-0,5	1-1
Алгоритмізація і програмування	1	
Прикладна математика (курс за вибором)	0,5	
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	35	36
Всього (без урахування поділу класів на групи)	36	36

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах. Варіативна складова навчальних планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію («Християнська етика», «Логіка», «Риторика», «Розв'язування текстових задач», «Прикладна математика», література Англії, польська мова, «Практикум із синтаксису української мови», «Алгоритмізація і програмування» тощо);

індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї освітньої програми.

У класах з поглибленим вивченням окремих предметів (4-5 класи гімназії) навчальне навантаження учнів збільшене до норм, що не перевищують санітарно-гігієнічних. Навчальні плани класів з поглибленим вивченням предметів (4-5) зорієнтовані на шестиденний робочий тиждень.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я",

а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево - вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення. Тому 1 година в тиждень з вивчення фізкультури у 1-3 класах гімназії виділена на викладання хореографії.

Для недопущення перевантаження учнів планується враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо), зокрема за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів можна враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, образотворче мистецтво, фізична культура).

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади класи з поглибленим вивченням математики і української мови та літератури (4-А, 4-Б, 5-А, 5-Б) діляться на групи для проведення практичних та семінарських занять з цих предметів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани 1-3 класів гімназії (5-7 класів ЗЗСО) зорієнтовані на роботу за 5-денним навчальним тижнем. Навчальні плани 4-5 класів гімназії (8-9 класів ЗЗСО) зорієнтовані на роботу за 6-денним навчальним тижнем.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика

Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних **навчальних програмах.**

Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;
розвитку компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ III. Профільна середня освіта (III ступінь) (для 6(10) класів на 2018/2019 н.р.)

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 6(10)-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладів загальної середньої освіти III ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план для 6(10) класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Перелік базових предметів навчального плану: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни». У навчальному плані забезпечено мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту. За модульним принципом реалізовано зміст базового предмета «Фізика і астрономія», при цьому розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм у календарному плані. Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика» та «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами, які вивчаються в 6(10) і 7(11) класах одночасно.

Частину навчальних годин використано для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- предмети, що вивчаються на профільному рівні:

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень
Іноземна мова	5
Друга іноземна мова	3
Алгебра	6
Геометрія	3

- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

При розподілі годин для формування відповідного профілю навчання враховано освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу.

Навчальний план для 6(10)-А класу профілю іноземної філології складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №408, таблиці №2,3

Предмети	Кількість годин на тиждень
Базові предмети	27
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова (англ./ нім.)	2+3
Друга іноземна мова (англ./нім.)	0+3
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист Вітчизни	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3
Інформатика	2
Мистецтво	1
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8-6
Література Англії	1
Польська мова	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	36
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	38

Навчальний план для 6-Б класу математичного профілю складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня,

затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №408, таблиці №2,3

Предмети	Кількість годин на тиждень
Базові предмети	27
Українська мова	2
Українська л-ра	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова (англійська)	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика	
Алгебра і початки аналізу	2+4
в т.ч. лекційні заняття	3
практичні заняття	3
Геометрія	1+2
в т.ч. лекційні заняття	1
практичні заняття	2
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист Вітчизни	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3
Інформатика	2
Мистецтво	1
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8-6
Друга іноземна мова (німецька)	1
Польська мова	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	36
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	38

У процесі складання власного навчального плану враховано, що кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети. Години, що залишилися, використано для впровадження курсу за вибором «Література Англії» (6-А кл.), факультативу з польської мови (6-А,Б кл.), факультативу з німецької мови (6-Б кл.)

Спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність. Тематика і зміст таких

курсів можуть розроблятися вчителями і використовуватися в освітньому процесі після погодження в установленому порядку. Заклад освіти може також обирати відповідний курс із уже розроблених і рекомендованих/схвалених для використання.

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у вивченні другої іноземної мови. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

Для недопущення перевантаження учнів планується враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів можна враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на

підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ IV. Профільна середня освіта (III ступінь) (для 7(11) класів на 2018/2019 н.р.)

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів для 7(11)-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані ЗЗСО III ступеня (далі – навчальний план).

Навчальними планами старшої школи передбачається реалізація освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети і курси за вибором. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Години варіативної складової передбачаються на:

- 1) збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової;
- 2) упровадження курсів за вибором;
- 3) факультативи, індивідуальні та групові заняття.

При розподілі годин варіативної складової враховано профільне спрямування, кадрове забезпечення, матеріально-технічна база та бажання учнів.

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану, які обов'язково фінансуються з відповідних бюджетів.

Варіативність змісту профільної середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу закладу за шестиденним навчальним тижнем.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-

епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Для недопущення перевантаження учнів планується враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів можна враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Навчальні плани старшої школи реалізують зміст освіти залежно від обраного профілю навчання. Кожен з профілів (фізико-математичний та іноземної філології) передбачає вивчення окремих предметів на одному із трьох рівнів:

рівні стандарту — окремі предмети не є профільними чи базовими;

академічному рівні — окремі предмети не є профільними, але є базовими (українська мова у класі іноземної філології профілі);

профільному рівні, який передбачає поглиблене вивчення відповідних предметів, орієнтацію їх змісту на майбутню професію (іноземні мови, алгебра, геометрія, фізика).

Профільність є ефективним засобом диференціації навчання у старшій школі, вона має на меті забезпечити більш глибоку підготовку старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності.

Навчальний план для 7-А класу з поглибленим вивченням іноземних мов (англійської та німецької) складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №406, таблиця №19.

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
1. Загальноосвітній цикл	
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта: економіка	1
людина і світ	0,5
Художня культура	0,5
Математика	3
Астрономія	0,5
Біологія	1,5
Фізика	2
Хімія	1
Екологія	0,5
Технології	1
Інформатика	1

Фізична культура	2
Захист Вітчизни	1
Всього	22+2
2. Цикл профільних предметів	
Іноземна мова (англ./ нім.)	5
Друга іноземна мова (англ./нім.)	3
Література країни, мова якої вивчається поглиблено	1
Країнознавство	1
Ділова іноземна мова	1
Разом	11
Додатковий час на профільне і поглиблене вивчення предметів, ведення курсів за вибором, факультативи	3
Курс за вибором з математики «Готуємось до ЗНО»	1
Практикум із синтаксису української мови	1
Польська мова	1
Гранично допустиме навантаження на одного учня	36
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	38

Навчальний план для 7-Б класу фізико-математичного профілю з поглибленим вивченням математики складено за типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р. №406, таблиця №17.

Предмети	Кількість годин на тиждень
Українська мова	1
Українська л-ра	2
Іноземна мова (англійська)	3
Зарубіжна література	1
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта: економіка	1
людина і світ	0,5
Художня культура	0,5
Математика	
Алгебра і початки аналізу	2+4
в т.ч. лекційні заняття	3
практичні заняття	3
Геометрія	1+2
в т.ч. лекційні заняття	1
практичні заняття	2
Астрономія	0,5
Біологія	1,5
Фізика	2+3
в т.ч. лекційні заняття	2
практичні заняття	3
Хімія	1

Екологія	0,5
Технології	1
Інформатика	1
Фізична культура	2
Захист Вітчизни	1,5
Разом	25,5
Додатковий час на поглиблене вивчення предметів, введення курсів за вибором, факультативів	12,5-9
Друга іноземна мова (німецька)	1
Українська мова	1
Методи розв'язування фізичних задач	0,5
Курс за вибором з математики «Готуємось до ЗНО»	1
Гранично допустиме навантаження на одного учня	36
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	38

Заняття з курсу "Захист Вітчизни" плануються проводитись наприкінці навчального року під час навчально-польових зборів, у т. ч. з використанням навчально-методичної бази військових частин, відповідних кафедр закладів вищої освіти, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-патріотичних оздоровчих таборів тощо.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту". Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 № 128, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади класи з поглибленим вивченням математики (7-Б) може ділитися на групи для проведення практичних та семінарських занять з цього предмету.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Естетична культура
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи

учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується для вечірньої форми здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ V. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати

		<p>тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу</p>

		<p>держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів</p>

		<p>розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природніх ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту;</p>

		розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечно життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу базової та профільної середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма Луцького НВК «Гімназія №14 імені Василя Сухомлинського» схвалена педагогічною радою (протокол №10 від 30.08.2018р.) і оприлюднена на веб-сайті НВК.

Таблиця 1
до освітньої програми

Перелік навчальних програм для учнів ЗЗСО II ступеня
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Польська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою
18.	Польська мова як друга іноземна у спеціалізованих школах із поглибленим вивченням іноземних мов та у закладах загальної середньої освіти
19.	Іноземні мови

Таблиця 2
до освітньої програми

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня
(для 6(10) у 2018-2019 н.р.)
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)**

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
3.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
4.	Географія	Рівень стандарту
5.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
6.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
7.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
8.	Інформатика	Рівень стандарту
9.	Історія України	Рівень стандарту
10.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
11.	Математика (початок вивчення на поглибленому рівні з 8 класу)	Профільний рівень
12.	Мистецтво	Рівень стандарту
13.	Українська література	Рівень стандарту
14.	Фізика (авторський колектив під керівництвом Локтева В. М.)	Рівень стандарту
15.	Фізична культура	Рівень стандарту
16.	Хімія	Рівень стандарту
17.	Польська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою	Рівень стандарту
18.	Іноземні мови	Рівень стандарту
19.	Іноземні мови	Профільний рівень

Таблиця 3
до освітньої програми

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня
(затверджені наказом МОН від 14.07.2016 № 826)
(для 7(11) у 2018-2019 н.р.)**

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	рівень стандарту академічний рівень
2.	Астрономія	рівень стандарту
3.	Біологія	рівень стандарту
4.	Всесвітня історія	рівень стандарту
5.	Географія	рівень стандарту
6.	Екологія	рівень стандарту
7.	Економіка	рівень стандарту
8.	Зарубіжна література	рівень стандарту
9.	Захист Вітчизни	рівень стандарту
10.	Інформатика	рівень стандарту академічний рівень рівень поглибленого вивчення профільний рівень
11.	Історія України	рівень стандарту
12.	Людина і світ	рівень стандарту
13.	Математика	рівень стандарту рівень поглибленого вивчення
14.	Правознавство	рівень стандарту
15.	Українська література	рівень стандарту, академічний рівень
16.	Фізика	рівень стандарту профільний рівень
17.	Фізична культура	рівень стандарту
18.	Хімія	рівень стандарту

19.	Художня культура	рівень стандарту
20.	Польська мова	рівень стандарту
21.	Іноземна мова	рівень стандарту
22.	Англійська мова	академічний рівень профільний рівень
23.	Німецька мова	академічний рівень профільний рівень
24.	Друга іноземна мова	рівень стандарту
25.	Друга іноземна мова. Профільний рівень	Англійська мова Ділова англійська Культурознавство країни, мова якої вивчається Література країни, мова якої вивчається Німецька мова